

Raadsvoorstel

Verordening nadeelcompensatie 2024

Aan : de gemeenteraad
Van : College van B&W
Datum :
Portefeuillehouder: :
Zaaknummer : 332285

Publiekssamenvatting

Per 1 januari aanstaande treden de Omgevingswet en de nieuwe titel 4.5 Algemene wet bestuursrecht (Awb) in werking. Beide kennen regels omtrent nadeelcompensatie. Met hun komst verandert de grondslag voor nadeelcompensatieregelingen als ook voor planschaderegelingen (vanaf 1 januari ook nadeelcompensatie genaamd). De zaken die straks uitputtend in de Awb en de Omgevingswet zijn geregeld, kunnen en mogen niet meer geregeld worden door het bestuursorgaan. Maar het nieuwe stelsel laat nog ruimte voor nadere regeling. Zo kunnen gemeenten enkele onderdelen nader uitwerken. Met deze nadeelcompensatieverordening wordt hieraan invulling gegeven. De bestaande 'Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade gemeente Noordwijk 2019' komt hiermee te vervallen.

Inleiding

Nadeelcompensatie is de vergoeding van schade die de overheid veroorzaakt in de uitoefening van haar taak of bevoegdheid. Het gaat om schade die uitstijgt boven het normale maatschappelijke risico en een burger of bedrijf onevenredig zwaar treft in vergelijking tot andere burgers of bedrijven. Het gaat hierbij om schade die de overheid veroorzaakt wanneer zij rechtmatig handelt.

De basisregeling voor nadeelcompensatie staat vanaf 1 januari 2024 in titel 4.5 van de Awb. Hierin vind je grondslagen, inhoudelijke eisen en procedurele bepalingen over de toekenning van nadeelcompensatie.

De regeling in de Awb kan niet zonder meer worden toegepast op besluiten uit de Omgevingswet. Bij voornemens over nieuwe ontwikkelingen zou onduidelijk zijn wat de schadeorzaken zouden zijn en op welk moment de schade geclaimd zou kunnen worden. Een voorbeeld hiervan is planschade (per 1 januari nadeelcompensatie genaamd); geeft het omgevingsplan zelf al recht op schadevergoeding of pas de omgevingsvergunning? Er zijn in het omgevingsrecht dan ook speciale regels nodig over de schadefactoren en de risico-aanvaarding. De Omgevingswet kent daarom eigen regels over nadeelcompensatie. Als de schade wordt veroorzaakt door een in de Omgevingswet aangewezen besluit of maatregel geldt voor de schade de regeling in de Omgevingswet en gelden de regels van de Awb aanvullend.

De Omgevingswet vervangt een groot aantal bestaande wetten. In veel van deze wetten was een regeling voor schadevergoeding opgenomen, zoals in de Wabo, de Tracéwet en de Wro. In de Omgevingswet worden deze samengevoegd tot een geheel nieuwe regeling in de afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk 15.

Bij wetten die gedeeltelijk zijn opgegaan in de Omgevingswet, moet worden nagegaan of de schade is veroorzaakt door een besluit op grond van artikel 15.1 van de Omgevingswet of door een besluit in die specifieke wet. In het eerste geval kan om vergoeding van schade worden verzocht op grond van afdeling 15.1 van de Omgevingswet. In het tweede geval zal om vergoeding kunnen worden verzocht op grond van de specifieke regeling (bijvoorbeeld in geval van een luchthavenbesluit op grond van de Wet luchtvaart).

Op wetten die niet opgaan in de Omgevingswet, zoals de Wegenwet of de Wegenverkeerswet is titel 4.5 Awb van toepassing, tenzij de specifieke wet een eigen schaderegeling kent.

De voorgestelde verordening nadeelcompensatie biedt een aanvulling op de wettelijke regeling nadeelcompensatie van titel 4.5 Awb.

Beoogd effect

Met de Verordening Nadeelcompensatie 2024 wordt de ruimte die de wettelijke regeling biedt ingevuld.

Argument(en) per beslispunt

Beslispunt I: Vast te stellen de Verordening nadeelcompensatie gemeente Noordwijk 2024

Argumenten

1.1 Aanvullende regeling in verordening nadeelcompensatie

De gemeente Noordwijk heeft op dit moment een planschadeverordening met regels over de procedure en de inhoud van de claims (zoals een drempel voor schadeclaims). Voor nadeelcompensatie in het algemeen is thans geen verordening vastgesteld. Voor een aantal specifieke projecten, zoals de drain Parallel Boulevard, is dit wel het geval. De wettelijke grondslag voor planschade is gelegen in de Wro. Voor nadeelcompensatie geldt als basis het evenredigheidsbeginsel zoals verwoord in artikel 3:4 lid 2 Awb. Met de komst van de Omgevingswet verandert dus de grondslag voor nadeelcompensatieregelingen. De zaken die straks uitputtend in de Awb en de Omgevingswet zijn geregeld, kunnen en mogen niet meer geregeld worden door het bestuursorgaan. Maar het nieuwe stelsel laat nog ruimte voor nadere regeling. Dit is niet verplicht; het bestuursorgaan mag zelf kiezen of het nodig is. Deze nadere regeling kan worden opgenomen in een omgevingsplan of in een nadeelcompensatieverordening. Omdat er ook gevallen van nadeelcompensatie mogelijk zijn die niet zien op de fysieke leefomgeving is een omgevingsplan niet afdoende. Daarom geven wij de voorkeur aan de nadeelcompensatieverordening die wel het hele palet bestrijkt. Ook de VNG raadt dit aan.

1.2 Heffen griffierecht

De wet biedt de mogelijkheid dat voor een aanvraag nadeelcompensatie een griffierecht moet worden betaald. Dit mag maximaal € 500,- per aanvraag bedragen. Het griffierecht kan alleen worden geheven indien de gemeente dit bij verordening bepaald. Omdat voor de behandeling van een verzoek tot nadeelcompensatie vaak advies aan een deskundige wordt gevraagd en de gemeente dus kosten maakt, wordt geadviseerd om het heffen van recht te regelen. Voorgesteld wordt het griffierecht te bepalen op € 300,- per aanvraag. Minder dus dan het wettelijke toegestane maximum. Zo worden lichtvaardige aanvragen afgeremd, maar vormt het voor serieuze aanvragen geen belemmering. De aanvrager krijgt het griffierecht terug als nadeelcompensatie wordt toegewezen.

1.3 Procedure van advies

Vaak wordt bij de behandeling van een verzoek om nadeelcompensatie door ons advies gevraagd. Het heeft voor eenvoudige gevallen de voorkeur om aanvragen zelf af te handelen, maar bij complexere situaties is extra deskundigheid vereist. Dit kan een advies van een deskundige zijn of advies van een adviescommissie. Een verordening is nodig voor een wettelijke status van een adviescommissie. Er zijn in Nederland slechts een klein aantal bureaus gespecialiseerd in het behandelen van nadeelcompensatie- en planschadeverzoeken. Vanwege de kleine nichemarkt zal het niet eenvoudig zijn ervaren deskundigen te vinden om zitting te nemen in een adviescommissie. Ook de omliggende gemeenten HLT en Katwijk zijn niet voornemens een adviescommissie in te stellen. Een eventuele mogelijkheid van een regionale commissie is daarmee niet haalbaar. Daarbij zijn we zeer tevreden over het advies dat wordt gegeven door de bureaus die wij nu inschakelen, als ook over de termijn waarop het advies wordt gegeven. Daarom wordt voorgesteld niet te kiezen voor een adviescommissie, maar voor een extern deskundig advies (indien nodig). Feitelijk hoeft dit niet bij verordening te worden

bepaald, in tegenstelling tot de keuze van een adviescommissie. Het opnemen van de procedure van extern advies geeft echter wel helderheid en duidelijkheid. Zo is het voor aanvragers vooraf bekend dat hun (financiële) gegevens mogelijk met een derde worden gedeeld.

Kanttelingen
Geen

Financiën

De verordening zal geen verandering in financiële zin brengen ten opzichte van de huidige situatie. Er zijn thans geen specifieke budgetten voor nadeelcompensatie en planschade. Kosten (deskundigenadvies en schadevergoedingen) worden geboekt binnen het desbetreffende project (veelal infrastructurele projecten).

Vervolg

Actie	Planning
Bekendmaking verordening	Eind Q4 2023 (zodat verordening op 1 januari 2024, wanneer Ow van kracht wordt, in werking treedt)
Opstellen standaard aanvraagformulier (aanpassen bestaand standaard aanvraagformulier)	Q4 2023

Bijlage(n)

A. Verordening Nadeelcompensatie gemeente Noordwijk 2024

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Noordwijk

Mw. E.M. Overzier
secretaris

Mw. W.J.A. Verkleij
burgemeester